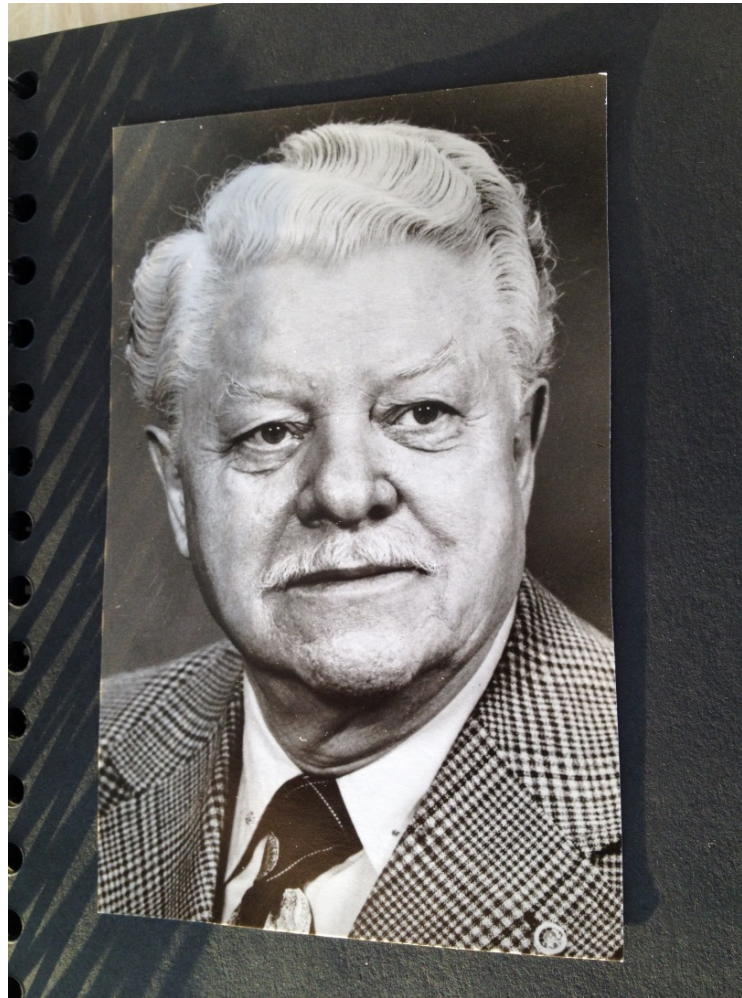

”Järnumdonationen” till PM 1956-1957

Dags att omvärdera ett unikt
filatelistiskt material!

Åke Jönsson / Järnum 1910 - 79

Vattenfall 50 år med Harsprångets kraftledning söderöver

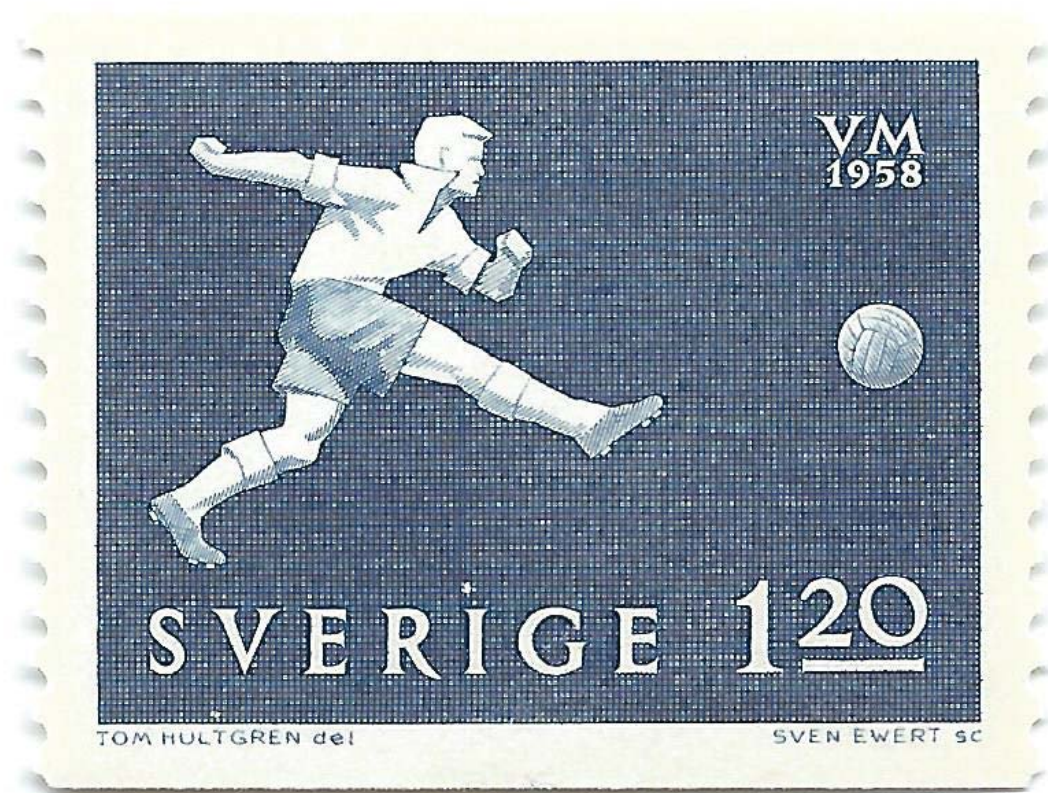

Njommelsaska i Lappland

- Mer nationalromantiskt än så här blir det knappast! Carl Svante Hallbeck, 1856

70 vändkorsmoduler till Nya Ullevi

Riddare av Wasaordern

- Imponerande CV

Luxemburg 1952

- Vermeil och Juryns gratulationer

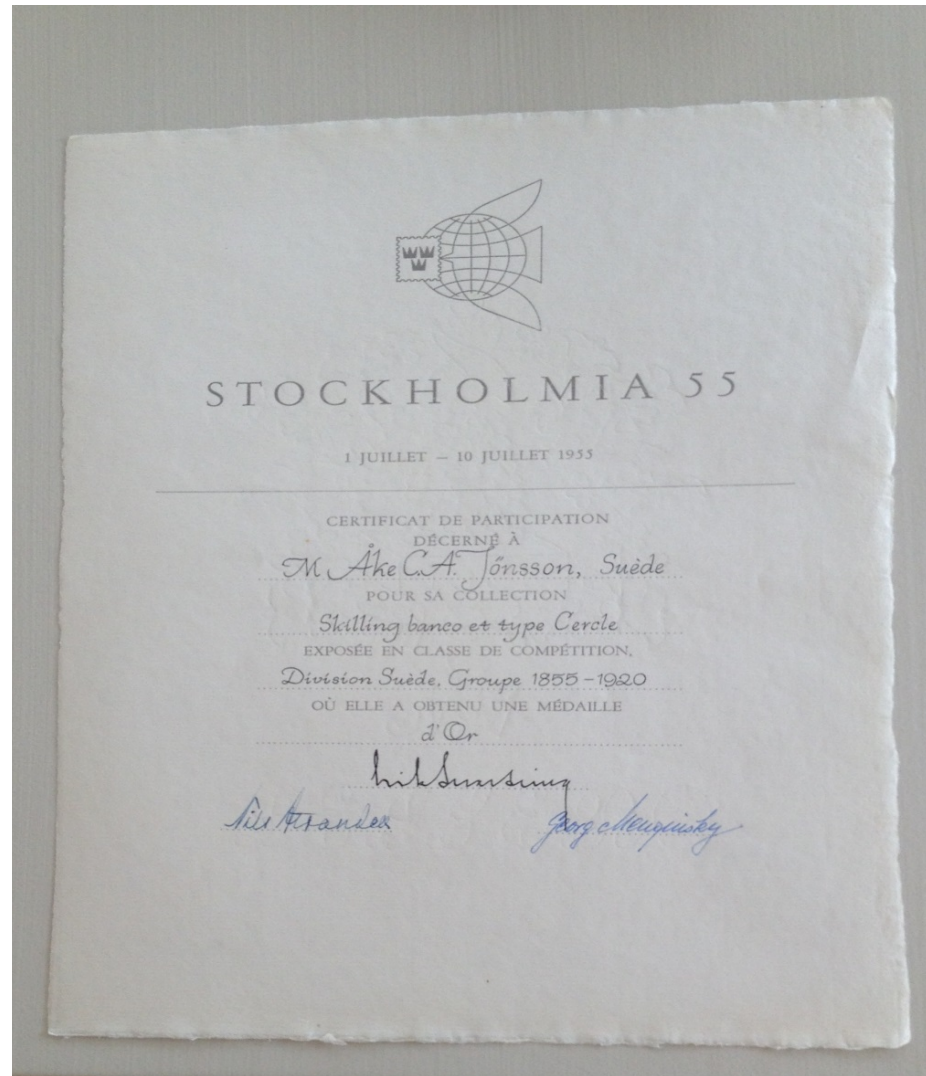
Lissabon 1953

- Guld

Stockholmia 1955

- Guld

- Stockholmia 55
Överlappande
enheter för
rekonstruktion
av plåt till färg-
proverna 1858.

Avancerad
filateli!

New York 1956

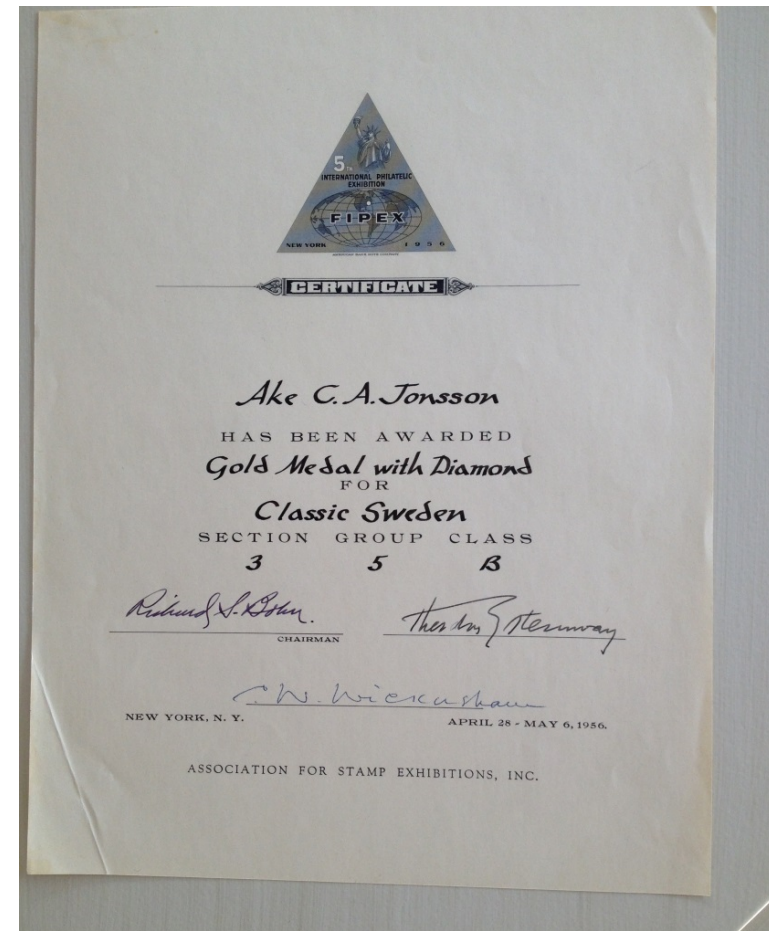
- Gold with a Diamond!

New York maj 1956

Gediget, 14 karats guld, 46 g. Äkta diamant
"Cartier" längst ner på baksidan

48 svartavdrag överlämnade till PM i december 1956 och januari 1957

Faktaruta 1 (översikt av hela donationen):

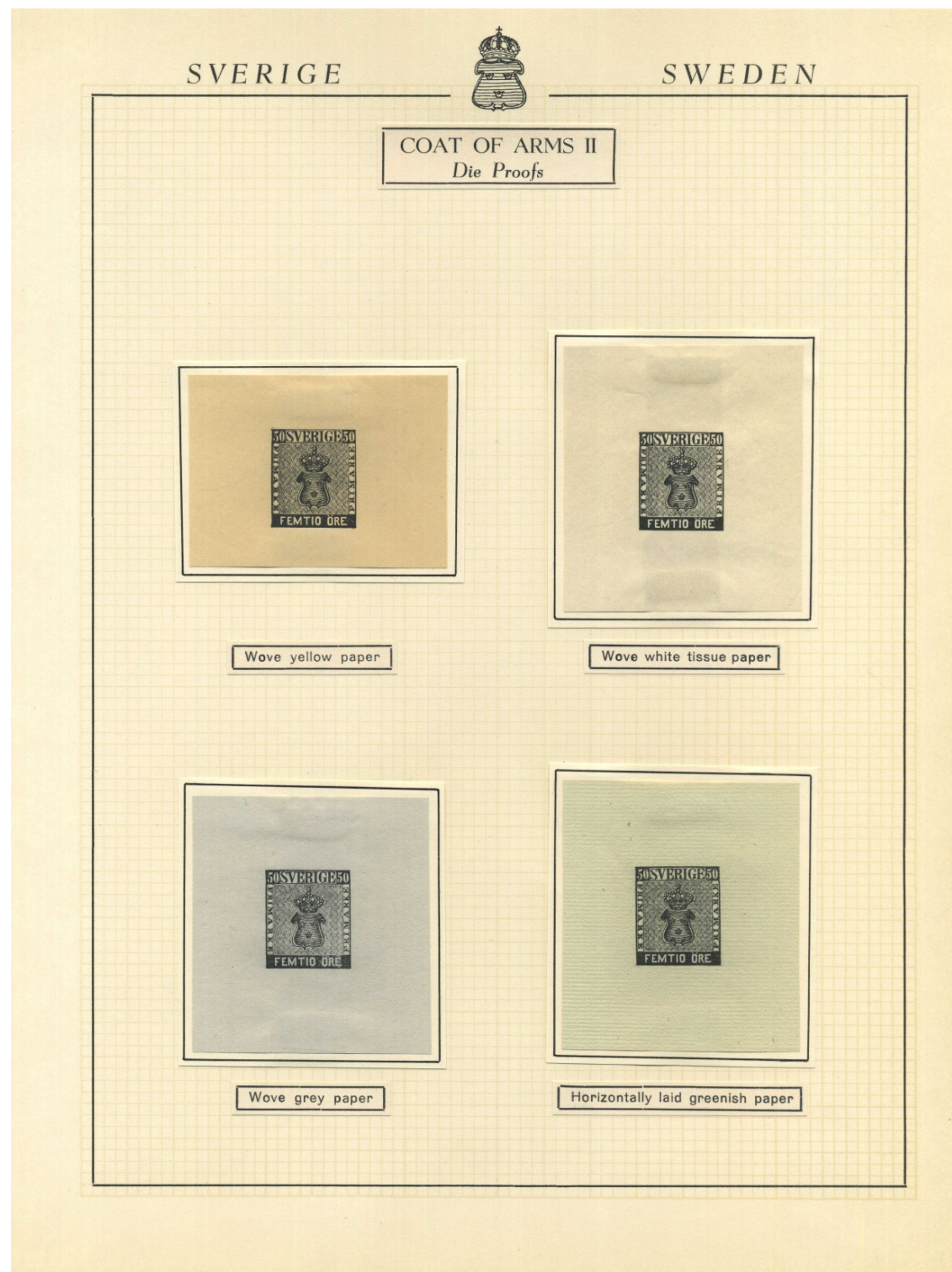
	<i>Antal</i>	<i>Ursprung</i>	<i>Tryckm. bevarad?</i>
<i>Essayer Skilling Banco typ A</i>	<i>12 st.</i>	<i>Valörstämpel</i>	<i>ja</i>
<i>Stockholms svarta lokalfrimärke</i>	<i>3 st.</i>	<i>Originalgravyr</i>	<i>nej</i>
<i>Vapentyp II (öre) utan valörinskriftioner (Essay I)</i>	<i>6 st.</i>	<i>Originalstämpel utan valör</i>	<i>ja</i>
<i>D. o, men Essay II</i>	<i>2 st.</i>	<i>Originalstämpel utan valör</i>	<i>ja</i>
<i>Vapentyp II (öre), alla valörer, fullbordad typ</i>	<i>20 st.</i>	<i>Valörstämpel</i>	<i>ja</i>
<i>Liggande lejon 3 öre, typ O (avvikande bottentr.)</i>	<i>2 st.</i>	<i>Essay av originalstämpel</i>	<i>nej</i>
<i>Liggande lejon, 17 öre</i>	<i>2 st.</i>	<i>Valörstämpel</i>	<i>nej</i>
<i>Liggande lejon, 20 öre</i>	<i>2 st.</i>	<i>Valörstämpel</i>	<i>nej</i>

- **Summa 48 svartavdrag**, monterade på **17 albumblad**.
- Observera frånvaron av avdrag från Skilling banco, typ B!

Tre huvudgrupper av papperstyper

- **1) Glättat papper ("Wove tissue paper")**
0,025 – ca 0,050 mm
- **2) Slätt papper ("wove paper")**
0,050 – 0,100 (de flesta 0,060 – 0,080)
- **3) Horisontellt eller vertikalt strimmigt papper**
("horizontally laid", "vertically laid paper")
Oftast över 0,090 mm, i två fall ca 0,050

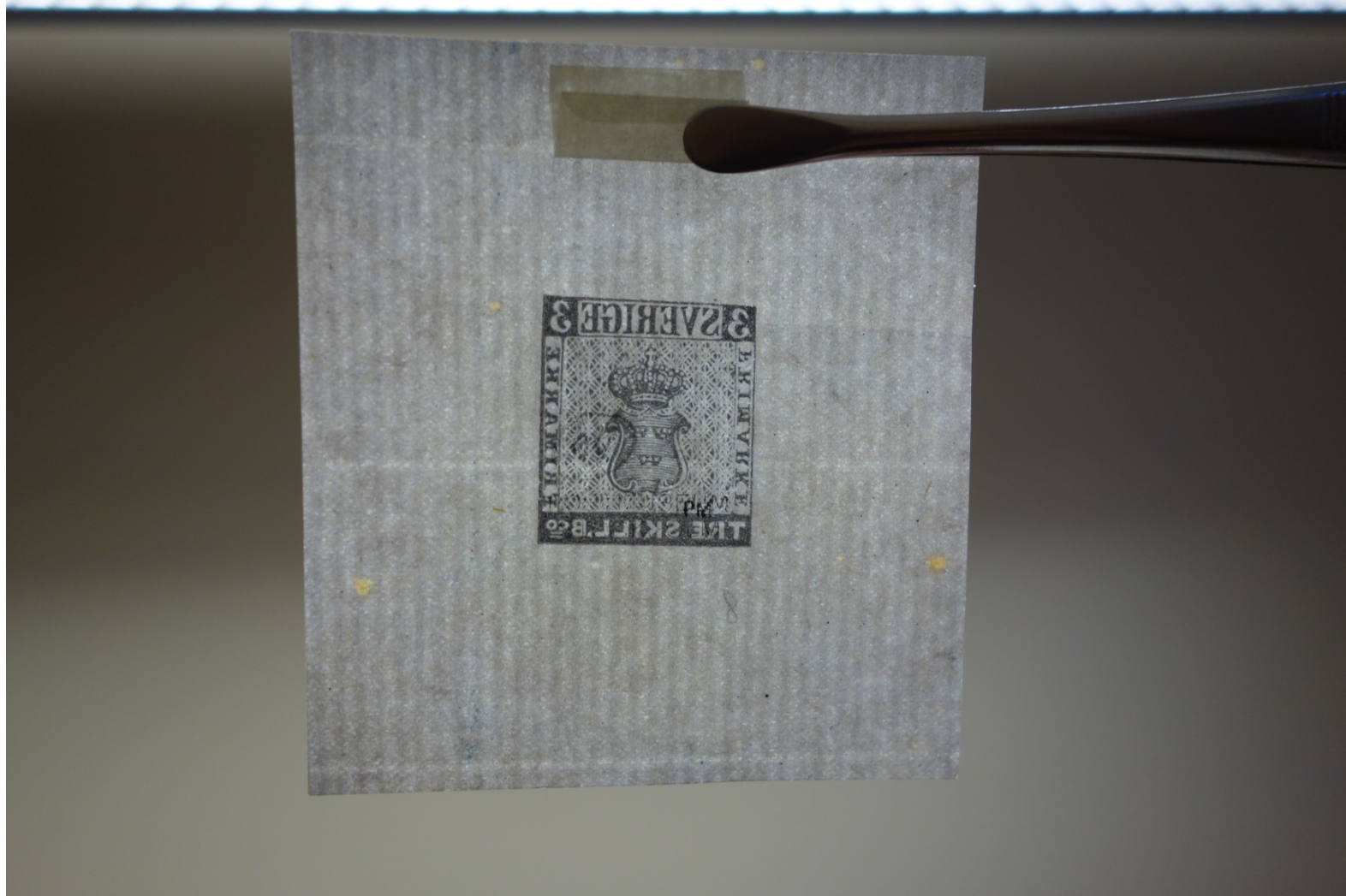
- Helt olika papper!

Horisontellt strimmigt papper

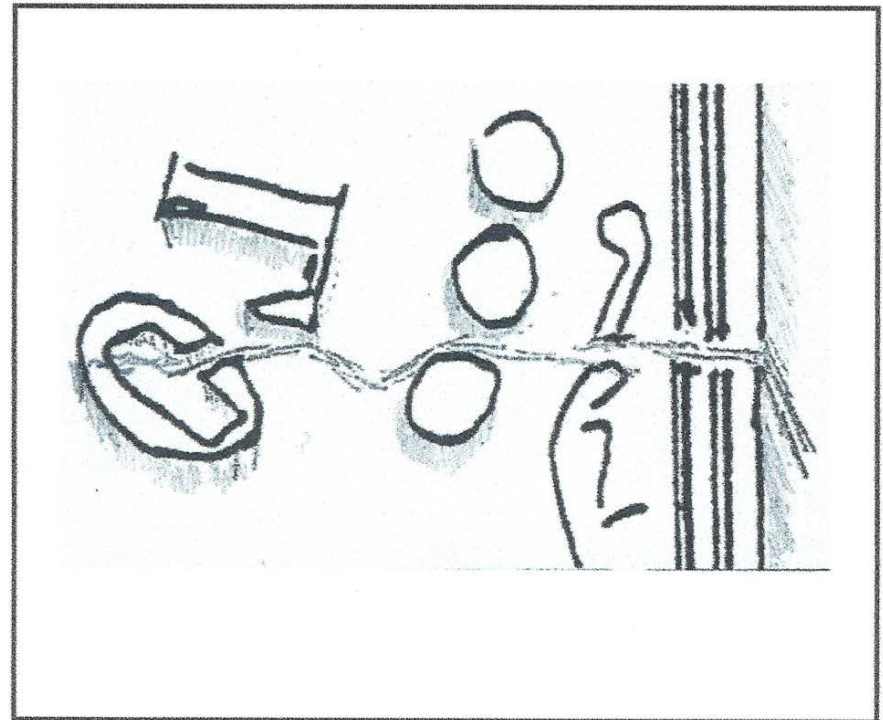
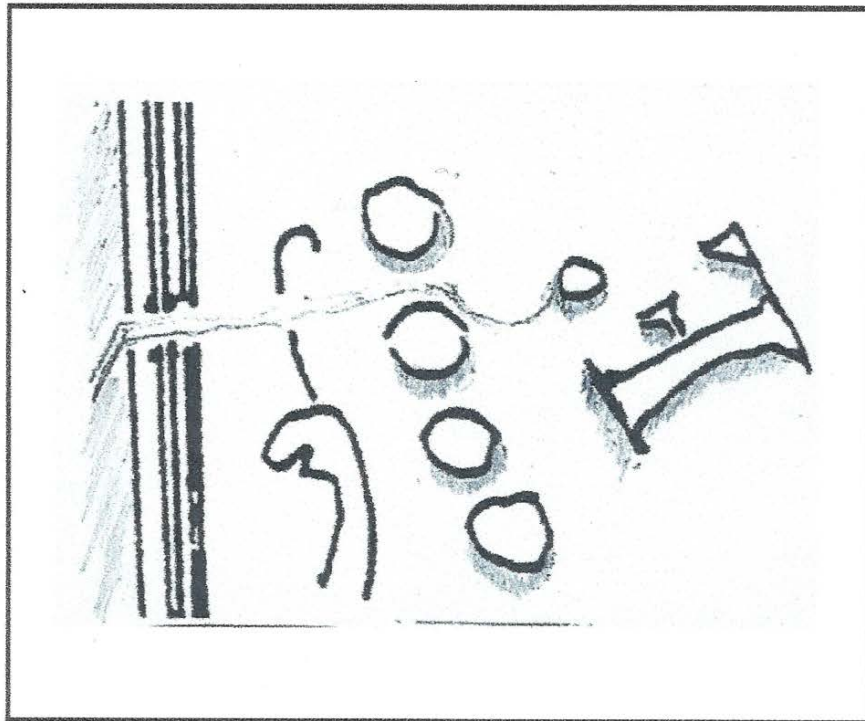
Vertikalt strimmigt papper

Ostämplad F6a1

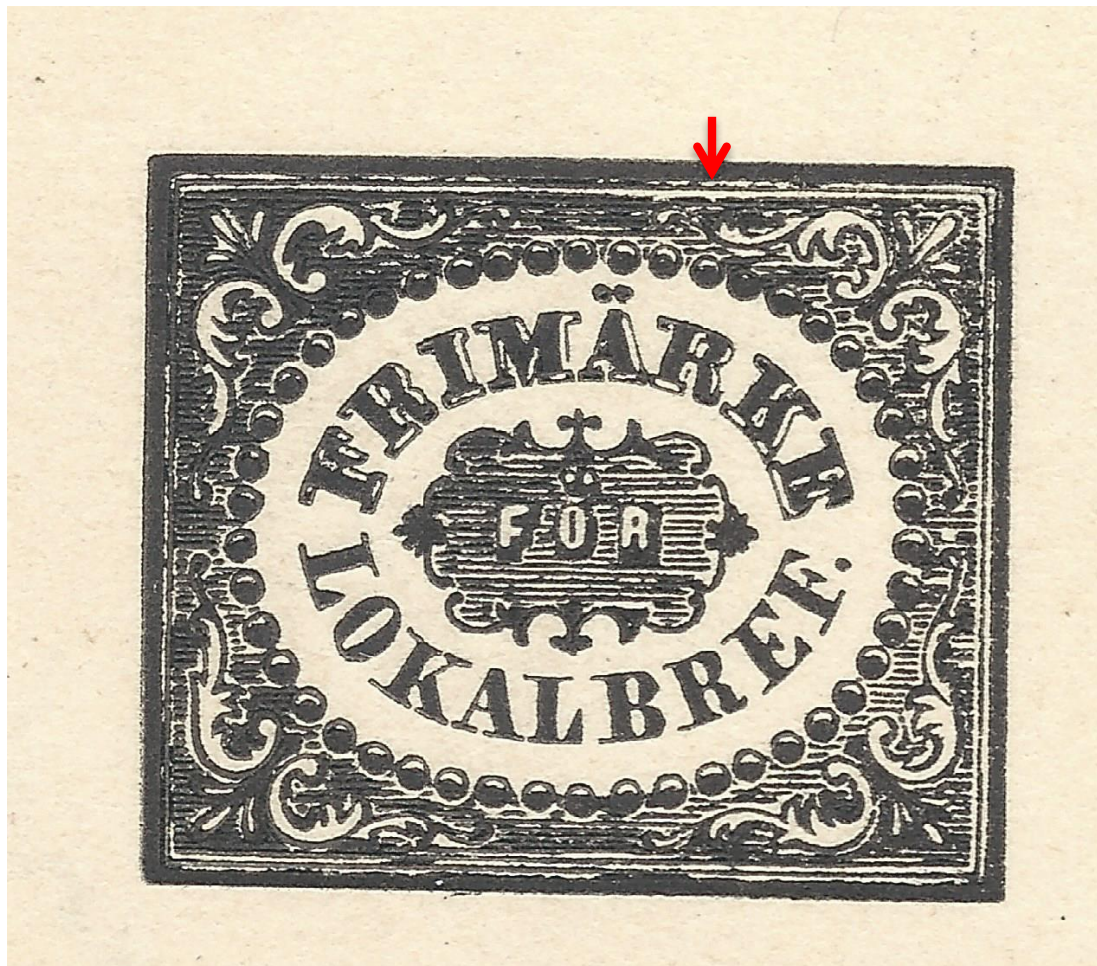
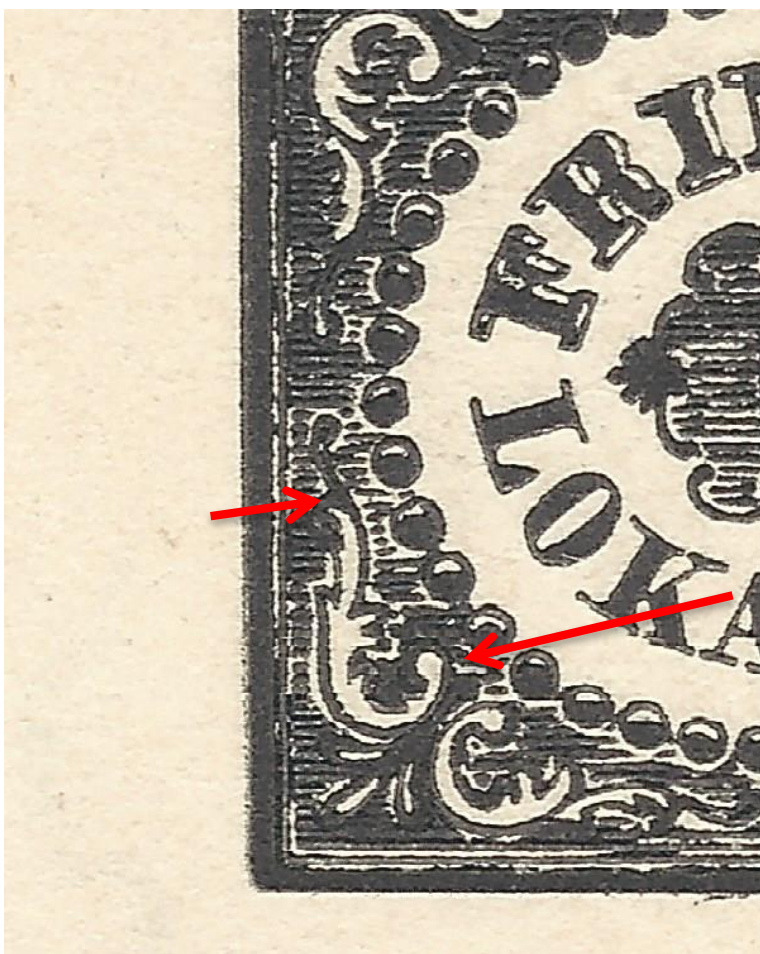

Spricka vid tidig prägling

Stockholm Svarta Lokalfrimärke

- Obruten kontur!! Ingen spricka!! Moderstamp.

Analys av observationer

- Järnums avdrag är utförda med en stamp, som inte uppvisar spricka eller obligatoriska kännetecken för gamla eller nya plåtar av F6
- Moderstämpelavdrag
- Moderstämpeln i dålig kondition
- Därför ej utnyttjad för plåt till eftertryck 1868

Öre vapen, eftergravyrer!!

I, II, II, 5 öre

5, 9, 12 öre

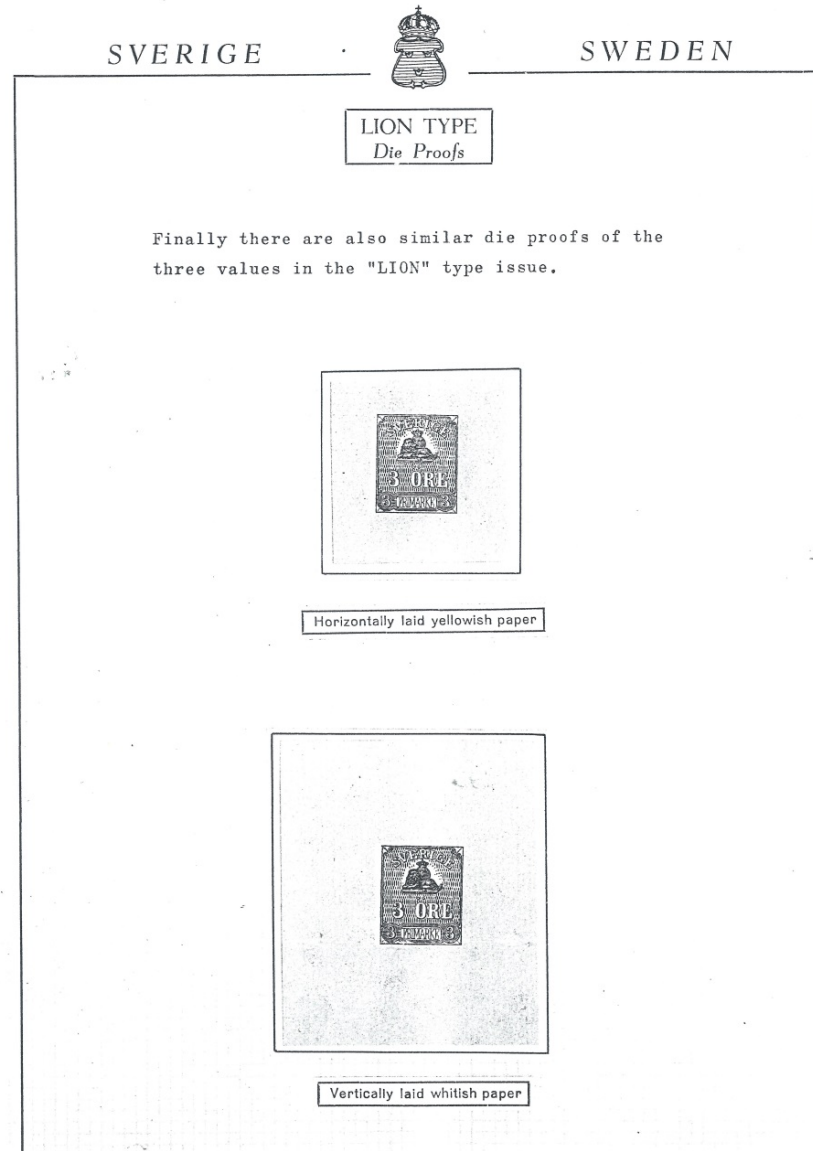

24, 30, 50 öre

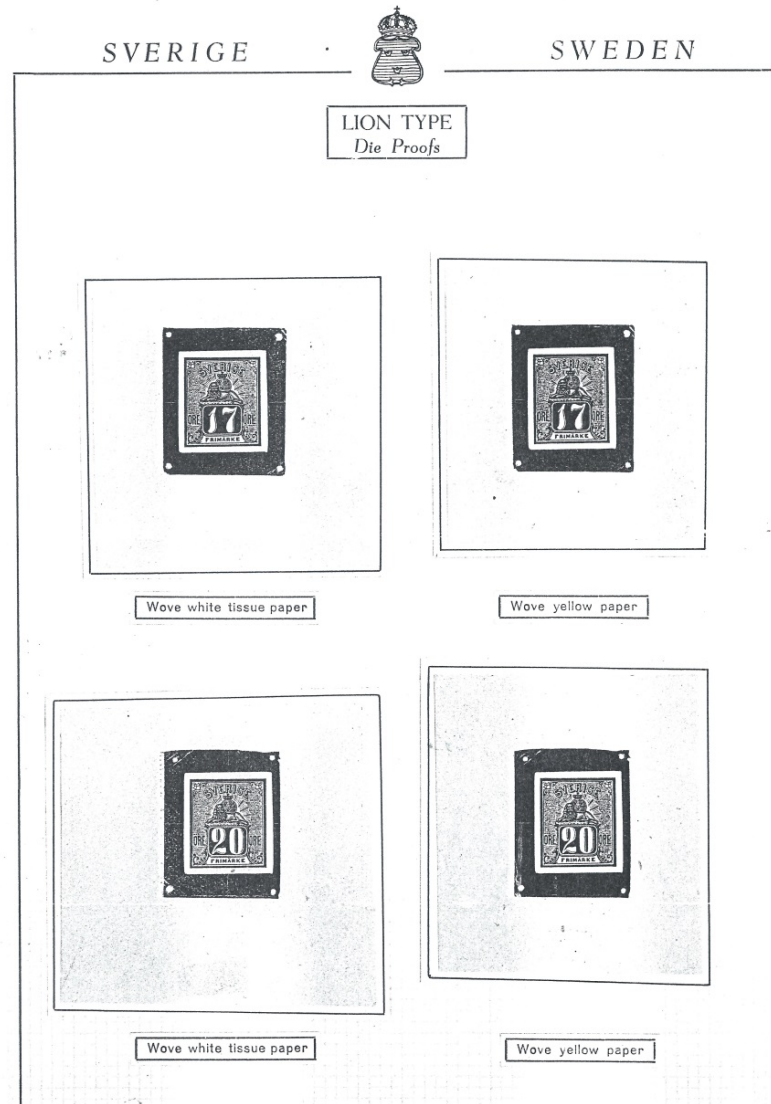
Lejon 3 öre, typ 0

- Patris ej bevarad, bottengravyr mm avviker

Valörstämpelavdrag

- Modergravyr och valörstämplat ej bevarade

Gunnar Stenerudh och Nils Strandell

- Intendent, PM
Bibliotekarie

Signerade "the Roll"

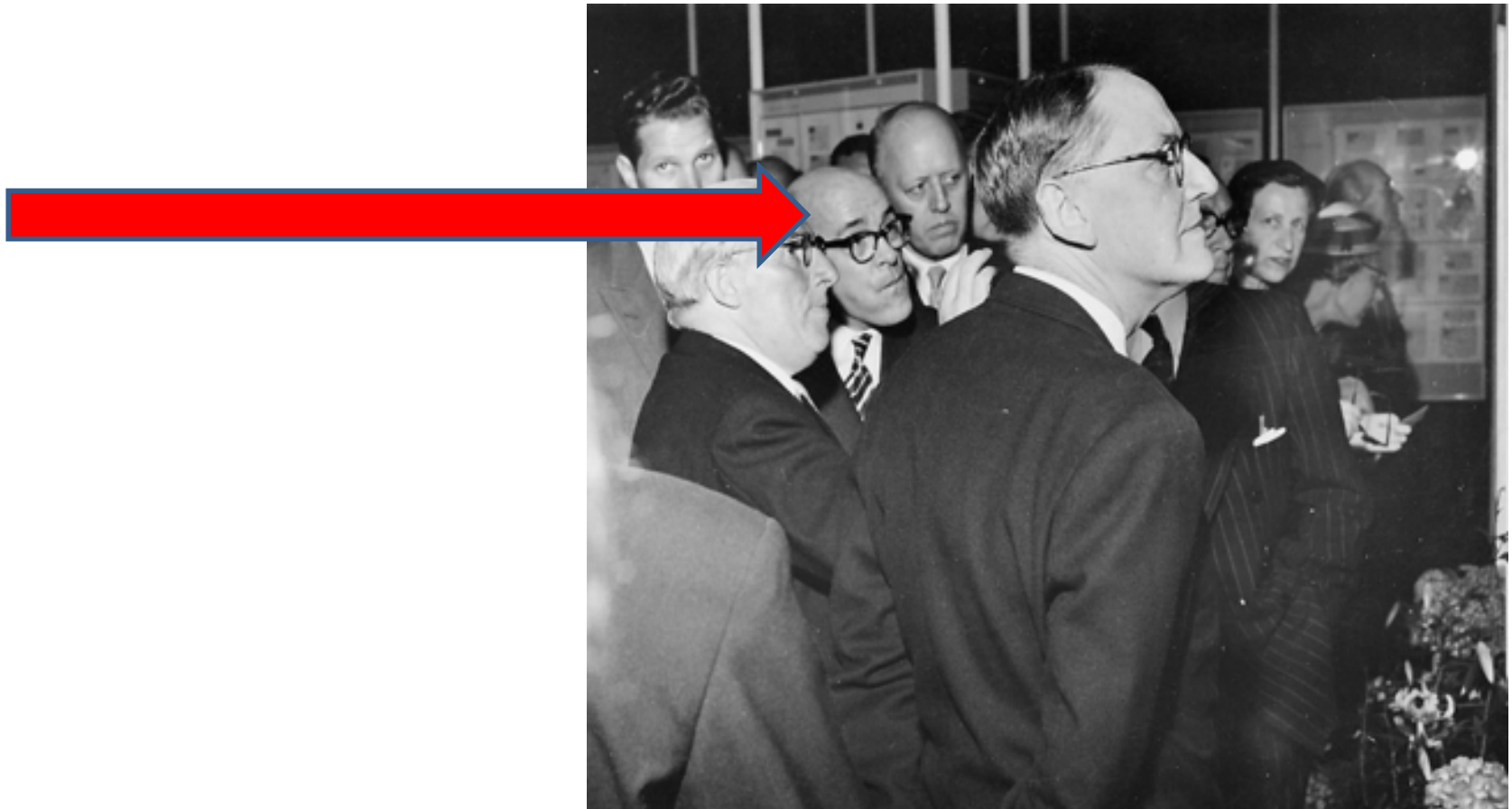

Foto: Andersson, Bo

Postmuseum

Georg Menzinsky

- Stockholmia 1955

Strandell / Hjalmar Olsson 1930

Från nygjorda (1930) klichéer som förvaras i depå/694g

Med dessa gravyrer tryckta essayer på olika försökpapper existera i en stor svensk specialsamling.

Strandell i NFT 1932

- Många år före sin död (antagligen någon gång under 1890-talet) hade greve Sparre till en vän med filatelistiska intressen –även denne är numera avliden –presenterat ett antal provtryck i svart färg av de under hans regim framställda svenska frimärkena, vilka han bevarat i Paris såsom minnen och samtidigt prov på sin konstfärdighet. Den nuvarande ägaren av dessa provtryck – en framstående utländsk filatelist – har meddelat oss, att han under många år före sitt förvärv känt till dessa provtrycks existens...

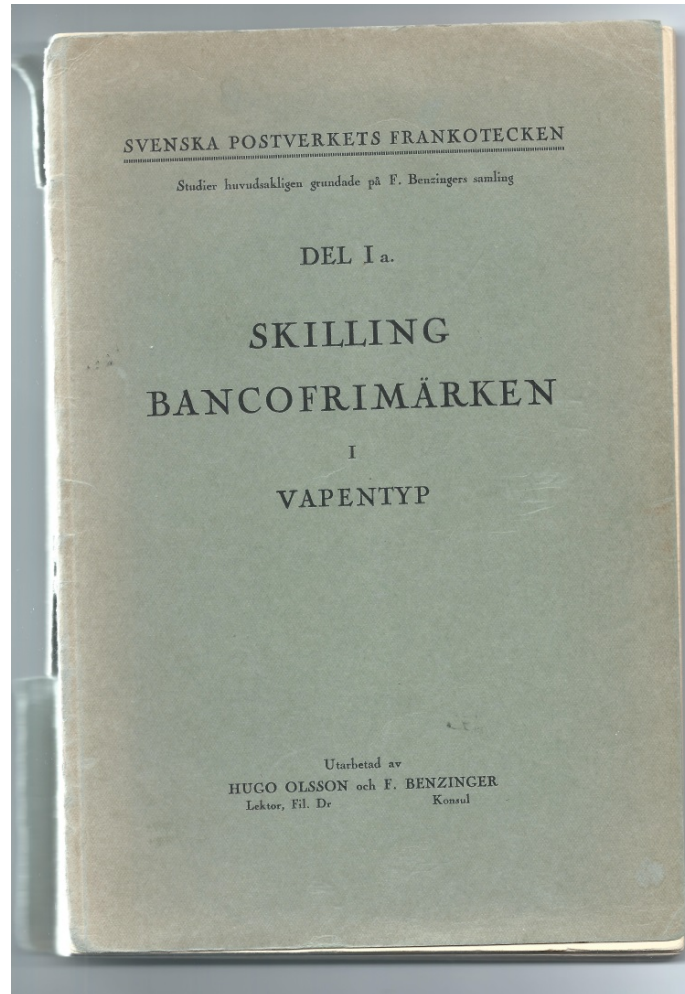
Strandell i SFT 1944:

- ---

I början av år 1935 tillskevä mig ägaren, att han placerat kollektionen hos en samlare i Köpenhamn på basen av de för ifrågavarande provtryck angivna bruttoprisen med avdrag av nämnda rabatt. Det hade enligt uppgift varit ägarens avsikt att utställa kollektionen vid världsexpositionen i New York 1936, men denna plan sattes icke i verket.

I dessa dagar har jag erfarit, att ägaren i Köpenhamn för några månader sedan avlidit, och att hans efterlevande avser att sälja samlingen. Den lär redan ha funnit sin väg till Sverige i samband med den danska flyktingströmmen för att söka sig en ny ägare.

Hugo Olsson /F Benzinger 1950

¹ Beträffande vissa andra svarta tryck, vilka vi icke ha varit i tillfälle att studera, hänvisas till artiklar av direktör Nils Strandell i S. F. T. 1944, 77 och 103 samt i N. F. T. 1932, 96.

Strandells PM jan. 1957

P. M.

Den kollektion av svenska försöksmärken, som donerats till Postmuseum av ingenjör Åke Jönsson, omfattar följande poster:

Försöksmärken ("essayer")	till skilling=banco-serien,
	1 svart färg, 12 st. à 20
"	"
	till 1858 års vapenmärken,
	1 svart färg, 8 " à 20
Gravyrprov till 1858 års vapenmärken,	
	1 svart färg, 20 " à 20
tillsammans alltså	 40 st.

Dessa blevo bekanta i Sverige på 1930-talet, och facktidsskrifterna kunde upplysa om, att en utländsk filatelist (det var en belgare) många år före greve Sparres död, vilken inträffade år 1921, erhållit dessa provtryck i gåva av honom. Greve Sparre hade bevarat desamma i Paris som minnen och samtidigt "prov på sin konstfärdighet". Enligt uppgift skulle det röra sig om ett fåtal exemplar, och de ansågos av greve Sparre icke ha något marknadsvärde. De olika papperssorter, som begagnats, synas tyda på att greve Sparre gjort experiment för att åstadkomma ett fullgott tryck.

Dessa provtryck, som äro mycket sällsynta, ha ett "liebhaber-värde", som icke kan exakt bedömas.

Stockholm den 4.1.1957

Nils Strandell
(Nils Strandell)

Strandell, Nils, m. 1944
1957, besök av R. H. Jönsson, som var i landet
med 204-206. / 126

Strandells andra PM 1957

Utdrag ur utlåtande av Dir.Nils Strandell angående denna kollektion Svenska Essays och Provtryck härstammande från Greve Sparre, framställaren av Sveriges bägge första frimärksemissioner.

"Denna samling har blivit mig förelagd för yttrande och jag vill framhålla att detta är det sällsyntaste svenska frimärksobjekt, som jag hitills sett.

I Postmuseum i Stockholm finnas 6 exemplar: 1858 års valörer 5 - 50 öre i svart tryck på vanligt vitt papper. Men detta är allt, som är bekant. Intet av det i Sparres kvarlåtenskap påträffade existerar i Postmuseum och inte håller i någon annan svensk specialsamling, vare sig i Sverige eller utlandet, så vitt mig är bekant. Jag har under de mer än 20 år, som jag varit prisdomare vid Internationella utställningar i alla möjliga länder, icke sett några av dessa svenska provtryck. Det torde under sådana förhållanden vara uppenbart, att det här är fråga om unikum.

Jag vill påpeka, att D:r Emilio Diena, Rom, i en utförlig artikel i den förnämna italienska tidskriften "Il Corriere Filatelico", Milano, av september 1934 framhåller objektets stora intresse.

Översatt av ing. Åke Larsson

Strandell utreds

POSTMUSEUM, LILLA NYGATAN 6, STOCKHOLM

POSTADRESS: BOX 2002, STOCKHOLM 2

TELEFON: 22 65 00 (växel)

STOCKHOLM DEN 28 juni 1957.

Till Aktuariekontoret

Magistraten.

Härmed erkännes att jag denna dag såsom lån mottagit ett band Stockholms
Rådhusrätts 5:e avdelnings protokoll i tvistemål år 1931, 2:a delen, nr 1
201 - 373.

G. Stenerudh
G. Stenerudh

intendent

Blanc

*återl. d. 22/7-57
NB.*

...å Postverkets tryckeri!

- Alltså ej via utlånade klichéer!!

Kungl. Generalpoststyrelsen
Förste Intendenten

- - - -

H. Herr Karl A. Bergstedt
Säffle.

Med anledning av Eder brev den 2 dennes får jag meddela följande:

1. De ifrågavarande avtrycken av svenska frimärken av den s k ring- eller siffertypen äro avtryck av originalklichéer och utfördes dessa avtryck å postverkets tryckeri i januari 1930 med anledning av förarbeterna till en uppsats om dessa frimärken i Nordisk filatelistisk tidskrift 1930 nr 2 o.f. De utgöra inalles 14 st.
2. De äro sålunda att betrakta som tryckavdrag.
3. Några exemplar av dessa avdrag hava utlämnas till Hj. Olsson och Nils Strandell för studieändamål, och äro de av Eder bifogade avtrycken en samling härav.
4. Beträffande Eder förfrågan angående det uppgivna priset kan jag meddela, att dessa avdrag komma att för studieändamål försäljas å Postverkets frankoteckenexpedition för samlare, Stockholm 1, därvid en komplett sats av dessa 14 klichéavdrag betingar ett pris av en (1) krona per sats.

De översända 14 avtrycken och två brev återgå härmed.

Stockholm den 6 september 1930.

Joh. Rudbeck

Rätt avskrivet intyga:

Gunnar Nordstedt

D. Sundqvist

Stenerudh, sept 1957

VPM.

An 1957 den 23 september beslöt KGps expediera skrivelse till
ing Åke Jönsson.
Delg:s int pmm

I samband med postmuseums 50-årsjubileum i december 1956 överlämnade ingenjören Åke Jönsson, Hålsingborg, till museet såsom gåva 40 "svartavdrag" av gravyrer och klichéer till skilling banko-märkena och 1858 års vapenmärken. Senare kompletterade han gåvan genom att överlämna 8 st liknande avdrag till 1862 års lejontypsmärken och märken för lokalbrev.

Enligt bilagda intyg av direktören Nils Strandell skall ifrågavarande "provtryck" ha gjorts av greve P.A. Sparre, som tryckte de första svenska frimärkena. Han skall icke ha tryckt dem på uppdrag av postverket utan för egen räkning att ha dem som minne och samtidigt "prov på sin konstfärdighet". Om detta är riktigt bör tryckningen ha skett senast i början av 1870-talet, emär Bagges sedeltryckeri övertog frimärks-tillverkningen från år 1872.

Museet har bett fil dr Hugo Olsson, framstående kännare

av skilling banko-märkena och deras tillkomsthistoria, om ett uttalande angående tryckens ursprung. Han säger sig icke vara övertygad om och anser sig därför icke heller kunna ge ett intyg på att de tryckts av Sparre. Fil dr G. Menzinsky är icke heller förvissad om att de härröra från Sparre utan vill beteckna dem helt enkelt som "private reprints". Såsom sådana, menar Menzinsky, är de värdefulla för filatelistiska studier oavsett vem som tillverkat dem. De saknar givetvis det värde de skulle ha om de tryckts för postverkets räkning. Menzinsky föreslår att generalpoststyrelsen mottager gåvan, ej minst därför att trycken ifråga icke vidare böra förekomma i frimärksmarknaden.

Postmuseum har självt gjort en del undersökningar i avsikt att få klarlagt om trycken tillverkats under senare tid här i Sverige. Museet har icke lyckats i sina ansträngningar.

Föreslås att generalpoststyrelsen mottager gåvan.

Trycken böra icke karakteriseras såsom tryck, gjorda av Sparre, utan endast såsom ^{de} privat väg gjorda nytryck (private reprints). Om generalpoststyrelsen accepterar gåvan kommer trycken icke att utställas i postmuseum utan endast på begäran visas för studieändamål.

Förslag till tackskrivelse bifogas. Stockholm den 9 september 1957.

G. Stenerudh
G. Stenerudh

"Tack"-skivelsen sept 1957

KUNGL.
GENERALPOSTSTYRELSEN
INTENDENTSÄVDELNINGEN

Dnr Inla _____

{ Westberg
Olsson
Westberg
Stenroos? }

1957.09.23
840354
Hedre kassa Olsson
Använd { Olsson
Westberg }

Ingenjören Åke Jönsson
Ehrens vägsgatan 2
HÄLSINGBORG

Postmuseum har såsom gåva från Eder fått mottaga 48 på ol
papperssorter gjorda avdrag av gravyrer och klichéer till
skilling banko-frimärkena, 1858 års vapenmärken samt 1862
års lejontypsmärken och märken för lokalbrev. Trycken syn
kunna betecknas såsom på privat väg åstadkomna nytryck. D
äro av värde för studieändamål och komma att i det syftet
förvaras i museet.

Generalpoststyrelsen vill härmed framföra sitt tack för g
van och för det intresse Ni genom denna visat museets ver
samhet. Stockholm den 23 september 1957.

Kungl. Generalpoststyrelsen

Nils-Fride Antoni
Nils-Fride Antoni

Försök till återtagande 1960

1960 den 25 april samtal med Öint Antoni, varvid jag relaterade vad jag kom ihåg av vad som gjordes i samband med donationens överlämnande. Dr. Hugo Olsson hade som sin uppfattning uttalat att han ansåg ~~många~~ avdragen vara gjorda på senare tid, alltså ej av Sparre. På samma sätt hade Menzinsky uttalat sig; han tyckte att det var något obehagligt med dessa avdrag och hade en känsla av att allt inte stod rätt till med deras tillkomst. Öint gav mig tillstånd att ta kontakt med Menzinsky i frågan.

1960 den 25 april tel till Menzinsky, variv d jag nämnde att Järnum hade tallet med Öint i ärendet och enligt vad jag uppfattat erbjudit sig att dónera något annat till museet om han kunde få avdragen tillbaka. Öint hade meddelat mig att han trodde att det var svårt att få tillbaka det som man en gång hade skänkt men att han givetvis, om anledning därtill fanns, var villig att undersöka hur saken låg till. Öint ville emellertid ha någon grund till att sätta igång med ett försök till en sådan "återgång" och ville därför veta Menzinskys åsikt i saken.

Menzinsky bekräftade vad han tidigare meddelat mig, nämligen att han visserligen ej hade verkliga bevis för att avdragen var ganska sent tillkomna men att han hade på känn att allt inte stod rätt till med dem. Det bästa vore om man kunde få tillgång till stamparna efter vilka avdragen var gjorda. Då kunde kanske en kommitté av herr: Menzinsky, Hugo Olsson och Westberg, alla herrar som hade en ingående kännedom om skilling bancomärkenas tillkomsthistoria i olika faser, komma fram till ett någorlunda säkert bedömande av avdragen i fråga och kanske samfällt kunna göra ett uttalande.

Både Menzinsky och jag trodde emellertid att gps ej var villig att sätta i gång med en sådan stor apparat, särskilt som någon i början av 1930-talet, då en utlåning av gamla stampar ägde rum för tillverkning av avdrag, avsedda att tjäna den filatelistiska forskningen, hade medfört att de begagnats på ett obehörigt sätt. Han ensam var ej beredd att göra ett skriftligt uttalande. Beslöts att t v vila på ärendet och avvakta vad Järnum kunde ha att ytterligare meddela.

Slutsatser

- Alla 48 avdrag är utförda i ett sammanhang
- "Tidsfönstret" är 1866 – 1871
- Bara Sparres tryckeri i Stockholm möjligt
- P A Sparre rimligen beställaren
- Private reprints by P A Sparre, late 1860ths
- Utställningsbara, trots "private"
- Sällsynta på privat hand

Earliest Known Coat of Arms Type II Letter - PHILIPSTAD 26/6 1858

Evidence 1

Delivery 1: Delivered to Philipstad 17/6 1858

Evidence 2

Position 4 with "hyssjning"
-Not many used before July

Evidence 3

Cancellation & stamp
tied to the letter

Evidence 4

Dated letter with
realistic content

Evidence 5

YEAR	MONTH	UNIVERSITY	USED
1858	JUN	1858	
1858	JUL		150
1858	AUG		150
1858	SEP		150
1858	OCT		150
1858	NOV	1858	150
1858	DEC		170
1858	JAN		1000
1858	FEB	2000	1000
1858	MAR	2000	1000
1858	APR	2000	1000
1858	MAY	2000	1000
1858	JUN	2000	1000
1858	JUL	2000	1000
1858	AUG	2000	1000
1858	SEP	2000	1000
1858	OCT	2000	1000
1858	NOV	2000	1000
1858	DEC	2000	1000
1858	JAN	2000	1000
1858	FEB	2000	1000
1858	MAR	2000	1000
1858	APR	2000	1000
1858	MAY	2000	1000
1858	JUN	2000	1000
1858	JUL	2000	1000
1858	AUG	2000	1000
1858	SEP	2000	1000
1858	OCT	2000	1000
1858	NOV	2000	1000
1858	DEC	2000	1000
1858	JAN	2000	1000
1858	FEB	2000	1000
1858	MAR	2000	1000
1858	APR	2000	1000
1858	MAY	2000	1000
1858	JUN		370

4 skilling bco ran out
in Philipstad mid June